

Deelrapportage Verdienmodellen 2022

Inleiding

De [Duurzame Zuivelketen](#) is een langjarig samenwerkingsprogramma onder de vlag van [ZuiveINL](#) waarin zuivelondernemingen en melkveehouders samen aan verdere verduurzaming van de zuivelketen werken.

De Duurzame Zuivelketen streeft naar een toekomstbestendige en verantwoorde zuivelsector. Hieronder wordt verstaan een sector waarin veilig en met plezier wordt gewerkt, waarin een goed inkomen wordt verdiend, die kwalitatief hoogwaardige voeding produceert, waarin met respect omgegaan wordt met dier en milieu en die door de Nederlandse samenleving wordt gewaardeerd.

De Duurzame Zuivelketen wil inzicht in de mate van voortgang in de realisatie van de vastgestelde doelen voor 2030 en vraagt Wageningen Economic Research hierover jaarlijks te rapporteren. Vanaf het monitoringsjaar 2021 wordt deze [voortgangsrapportage per thema gepubliceerd](#). Zodra de laatste themarapportage van een monitoringsjaar gereed is, worden de afzonderlijke themarapportages gebundeld tot een (interactieve) sectorrapportage. Qua inhoud is deze vergelijkbaar met die van voorgaande jaren (zie bijvoorbeeld [de Sectorrapportage Duurzame Zuivelketen 2020](#), Doornewaard et al., 2022).

Deze rapportage gaat specifiek in op de voortgang op de doelen binnen het thema Verdienmodellen tot en met het jaar 2022.

Verdienmodellen 2022

Tabel 1 Thema's, subthema's en doelen van de Duurzame Zuivelketen in de periode tot en met 2030 | Bron: Duurzame Zuivelketen (2019a, 2019b).

Thema	Subthema	Doel
<i>Verdienmodellen</i>	<i>Verdienmodellen</i>	<i>Verdienmodel voor melkveehouders bij duurzaamheidsprestaties door middel van hogere opbrengsten, lagere kosten en/of meer ontwikkel- en/of gebruiksruimte.</i>
Klimaatneutraal ontwikkelen	Broeikasgas-reductie	Uitvoering plan 'Klimaatverantwoorde zuivelsector in Nederland' met reductiedoelen voor methaan, bodem, energie en emissie van buiten Nederland.
	Energie melkveehouderij	Energieneutraal in 2030.
	Energie zuiveltransport en verwerking	3% besparing per jaar.
Continu verbeteren diergezondheid en dierenwelzijn	Diergeneesmiddelengebruik	Verantwoord diergeneesmiddelengebruik (in lijn met waarden Autoriteit Diergeneesmiddelen).
	Levensduur	90% van de bedrijven heeft in 2030 minimaal een levensduur van het sectorgemiddelde in 2018.
	Dierenwelzijn	Uitvoeren nulmeting en vaststellen doelstelling Welzijnsmonitor op sectorniveau in 2023.
	Jongvee	90% van de bedrijven heeft een KalfOK-score hoger dan 75 in 2030.
Behoud weidegang	Weidegang	Minimaal 81,2% van bedrijven met een vorm van weidegang, minimaal 73,6% met volledige weidegang.
Behoud biodiversiteit	Duurzaam veevoer	100% gebruik van verantwoorde soja vanaf 2015 (RTRS of gelijkwaardig), verkenning rond mogelijkheden voor gebruik van verantwoorde palmpitten in veevoer (RSPO of gelijkwaardig).
	Produceren binnen milieuraandvoorwaarden	Ammoniak: samen met het ministerie van LNV een aanpak opstellen voor de korte en langere termijn.
	Behoud biodiversiteit	Integrale score/index vaststellen op basis van individuele impactindicatoren (KPI's), sectormeting uitvoeren en doel vaststellen (2023). Stimuleren belonen op integrale score.
Grondgebonden melkveehouderij	Grondgebonden	2025: melkveehouderij grondgebonden op basis van dekking van minimaal 65% eiwit van eigen grond of uit de buurt. Hierdoor minder afhankelijk van import eiwitrijk krachtvoer (soja, palmpitten).
Veiligheid op het erf	Veiligheid op het erf	Verhogen bewustwording van veiligheid op het erf bij melkveehouders en er actief naar handelen.

Verdienmodellen

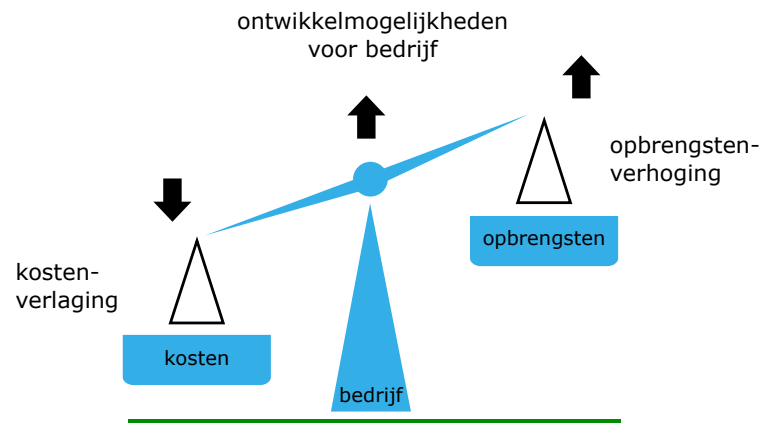
Achtergrond en doelstelling

De Duurzame Zuivelketen is van mening dat haar doelen haalbaar zijn, mits melkveehouders de middelen hebben om ze te realiseren. Het is dus belangrijk dat er een verdienmodel voor de melkveehouder achter staat. Dit verdienmodel kan op verschillende manieren tot stand komen, namelijk door hogere opbrengsten en/of lagere kosten en/of meer ontwikkelruimte. De Duurzame Zuivelketen staat voor het verder verduurzamen van de hele melkveehouderij. Verdienmodellen moeten daarom gericht zijn op duurzaam produceren in de breedte en dus verder gaan dan nichemarkten. Omdat de Duurzame Zuivelketen een pre-competitieve samenwerking is, zullen er binnen de Duurzame Zuivelketen geen marktconcepten rond duurzaamheid ontwikkeld worden. Dat is aan individuele zuivelondernemingen of melkveehouders zelf.

Ketenpartners, overheden en andere stakeholders (denk aan retailers, banken, veevoerindustrie, dierenartsen, wetenschap, natuur-, milieu- en terreinbeherende organisaties, rijksoverheid, provincies en gemeenten) hebben volgens de Duurzame Zuivelketen ook een verantwoordelijkheid. De Duurzame Zuivelketen vindt het belangrijk dat deze stakeholders een actieve bijdrage leveren aan verdienmodellen voor betere duurzaamheidsprestaties.

De exacte doelstelling van de Duurzame Zuivelketen voor 2030 is:

Het in beeld brengen van de verschillende verdienmodellen (hogere opbrengsten, lagere kosten en/of meer ontwikkel- en/of gebruiksruimte) die het voor melkveehouders mogelijk maken om de doelen van Duurzame Zuivelketen te realiseren.

Figuur De drie pijlers van een duurzaam verdienmodel
Bron: Jongeneel (2020).

Verdienmodellen 2022

Discussie en aanbevelingen

Het huidige doel is het in beeld brengen van verschillende verdienmodellen. Dit is een beperkt doel, er wordt bijvoorbeeld niet aangegeven wat er vervolgens dan mee bereikt zou moeten worden of wat er mee gedaan kan worden. In 2023 en 2027 heeft de Duurzame Zuivelketen gepland om haar doelen te herijken. Een aanbeveling is om bij de herijking in 2023 aandacht te schenken aan wat concreet wordt beoogd binnen het thema Verdienmodellen en hoe dit goed in beeld kan worden gebracht.

Een andere aanbeveling is om te kijken welke overkoepelende conclusies en mogelijke acties er voor de Duurzame Zuivelketen afgeleid kunnen worden uit de verschillende onderzoeken die zijn uitgevoerd. Wat betekenen de uitgevoerde analyses bijvoorbeeld voor het verdienmodel in relatie tot de duurzaamheidsdoelen van de Duurzame Zuivelketen? Van belang is ook dat duidelijk wordt welke acties er vanuit de Duurzame Zuivelketen zelf of vanuit andere partijen mogelijk zijn om op dit vlak echt stappen te gaan zetten.

Inzicht in het economisch perspectief van verduurzamingsmaatregelen kan behulpzaam zijn voor melkveehouders bij het maken van verduurzamingsplannen, maar ook voor partijen die verduurzaming willen belonen of vergoeden. In één van de werkpakketten van de PPS 'Toekomstbestendige en verantwoorde zuivelsector' wordt al gewerkt aan het integraal doorrekenen van pakketten van maatregelen die bijdragen aan de DZK-doelen. Daarbij zal ook het economisch effect in beeld worden gebracht. Aanvullend kan ook inzicht in de kosten en opbrengsten van afzonderlijke verduurzamingsmaatregelen behulpzaam zijn. De Duurzame Zuivelketen kan een faciliterende rol op zich nemen om de totstandkoming van dit inzicht in kosten en opbrengsten van afzonderlijke verduurzamingsmaatregelen mogelijk te maken.

Verdienmodellen 2022

Literatuur

A-aware, 21 april 2021. Verdere verduurzaming zuivelschap Albert Heijn met Zaanse Hoeve.

<https://www.royal-aware.com/nl/over-royal-a-aware/nieuws/verdereverduurzaming-zuivelschap-albert-heijn-met-zaanse-hoeve/180>

Dierenbescherming, 10 april 2019. Beter Leven Keurmerk nu ook voor zuivelproducten. <https://beterleven.dierenbescherming.nl/beter-leven-keurmerk-nu-ookvoor-zuivelproducten/>

Doornwaard, G.J., M.W. Hoogeveen, J.H. Jager, J.W. Reijs en A.C.G. Beldman, 2022. Sectorrapportage Duurzame Zuivelketen. Prestaties 2020 in perspectief. Rapport 2022-002. Wageningen. Wageningen Economic Research.

Doornwaard, G., A. Kok, C. Daatselaar en A. Beldman, 2023. Verkenning economische prestatie melkveehouderij in relatie tot duurzaamheidsdoelen. Gaat een betere score op biodiversiteit, klimaat en grondgebondenheid samen met een betere economische prestatie? White paper 2023-106. Wageningen. Wageningen Economic research.

Duurzame Zuivelketen, 2019a. Duurzame Zuivelketen: Duurzaamheidsdoelen zuivelsector 2030. September 2019. <https://www.duurzamezuivelketen.nl/resources/uploads/2019/09/DZK-nieuwe-doelen-totaaldocument.pdf>

Duurzame Zuivelketen, 2019b. Doelen Duurzame Zuivelketen 2030. Herijkingsmomenten: 2023 en 2027. <https://cdn2.assets-servd.host/zuivel-nl/production/images/DZK-nieuwe-doelen-tabel.pdf>

Jellema, A., A. Beldman en J. Woltjer, 2023. Verkenning nieuwe eigendoms- en pachtvormen voor landbouwgrond. Een stimulans voor een meer grondgebonden melkveehouderij? White paper 2023-033 Wageningen, Wageningen Economic Research.

Jongeneel, R. 2020. Verdienmodellen: actualiteit, theorie, praktijken en beleid. Wageningen: Wageningen Economic Research.

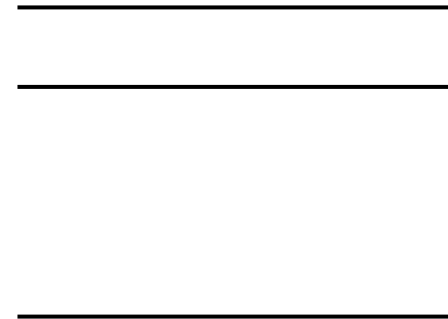
<https://edepot.wur.nl/530231>

Planetproof, 14 december 2021. On the way to PlanetProof Melk zet verdere stappen, met name in dierenwelzijn en natuur.

<https://www.planetproof.eu/news/on-the-way-to-planetproof-melk-zetverdere-stappen-met-name-in-dierenwelzijn-ennatuur/#:~:text=On%20the%20way%20to%20PlanetProof%20is%20een%20onafhankelijk%20keurmerk%20dat,3%20zuivelketens%20met%20melkveehouders%20gecertificeerd>

Verdienmodellen 2022

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Wageningen Economic Research in opdracht van de Duurzame Zuivelketen en gefinancierd door [ZuivelNL](#) en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, in het kader van de PPS Duurzame Zuivelketen, onderdeel van topsector Agri&Food.

Auteur

G.J. Doornewaard, L.F. Puister-Jansen

Fotografie

Cover: Shutterstock, p 5: Shutterstock

Vormgeving

Wageningen University & Research, Communication Services

Aansprakelijkheid

Wageningen Economic Research aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

© 2023 Wageningen Economic Research

Postbus 29703, 2502 LS Den Haag, T 070 335 83 30,

E communications.ssg@wur.nl, www.wur.nl/economic-research. Wageningen

Economic Research is onderdeel van Wageningen University & Research.

Wageningen Economic Research is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Verdienmodellen 2022

